

KUNST

Kunsti õpitakse 1.-9. klassini

Õppeaine arvestuslikud nädalatunnid on välja toodud õppekava tunniarvust plaanis (p 3.4)

ÕPPEAINE KIRJELDUS (õppeaine õppe- ja kasvatusesmärgid)

Kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) suudab luua erinevaid kunstitöid, kasutades õpitud teadmisi ja oskusi, tunneb rõõmu kunstist ja sellega tegelemisest;
- 2) kasutab töövahendeid ja materjale sihipäraselt, ohutult ja säästvalt;
- 3) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 4) kirjeldab kunstitöid ning väljendab oma eelistusi ja arvamusi, kasutades (kunsti)oskussõnavara; väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 5) tunneb huvi kunstiteoste ja Eesti kunstipärandi vastu, väärtustab enda ja teiste inimeste loomingut.

Kunstiõpetuse eesmärgiks lihtsustatud õppekaval õppija puhul on eelkõige huvi äratamine kunsti ja visuaalkultuuri vastu ning loomingulise algatusvõime toetamine. Õpilane õpib tundma ja kasutama kunstikeelt, arendab vaatlusoskust, kunstilist mõtlemist ja kujutlusvõimet. Kunstiõpetuse tunnid toovad õpilase ellu rõõmu ja mängulusti, millega kaasneb käeliste oskuste ja vilumuste arendamine (treenimine).

Kunstiõpetuse tundides luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

Õppimisel lähtutakse põhimõtetest:

1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist.

2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja

hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust.

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatult seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega.

5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult.

Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivsed oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust

ÕPPETEGEVUSE KIRJELDUS ARENGUPERIOODIDE KAUPA

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassis on kunstiõpetuse peamine roll olla siduvaks õppeaineks, kinnistada käelise tegevuse ja eri meelte kaudu teistes õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi.

Õpetusega taotletakse, et õpilane tahab ja julgeb end loominguliselt väljendada.

Juhtiv meel on selles vanuses taju. Õpilane täidab ülesandeid valdavalt koostegEVuses eeskujuga ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi. Erinevate vahendite kasutamise ja näitlikustamise kaudu kujuneb õpilastel vaatlus- ja võrdlemisoskus, areneb tähelepanu, nägemis-, kompimis- ja ruumitaju ning mootorika. Õpitakse kõikide meeltega tajuma objekte ja kujutisi enda ümber, õpitakse eristama värvusi ja erinevaid materjale. Mootorika arengut toetavad võimetekohaselt omandatavad maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise ja voltimise baasoskused.

Töö käigus areneb õpilaste kõne (kuulamine, suuliste lühikorralduste täitmine, suuline väljendusoskus), kuna õpilane saadab oma tegevust kõnega. Õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid. Õpetaja suunamisel õpitakse valida eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid; kujunevad korraharjumused ja oskused ning püsivus oma töö lõpule viimiseks.

Õppetegevus 3.–5. klassis

3.–5. klassi õpilased õpivad arutlema, olulist teisejärgulisest eristama, esemeid eri põhimõtete järgi ühendama ja esemete eri tunnuseid üksteisest eristama, neid kunstitöodes kujutama. Õpilaste taju ja peenmootorika arengut toetavad keerukamad ja pingutust nõudvad töövõtted – detailsemad joonistused, voolimistööd, lõikamine käärde ja/või paberinoaga, värvide segamine maalimisel jms. Ühistegevuses rakendavad õpilased õpetaja suunamisel omandatud õpioskusi, vajades seejuures

pidevat meeldetuletamist ja kordamist. Järjepideva õpetuse tulemusena õpitakse oma tegevust kavandama ja kontrollima. Õpetaja juhendamisel omandatakse esmased digivahendite kasutamise oskused. Õpitakse kirjeldama oma tööprotsessi, väärtustama oma ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi. Õpetaja abiga teadvustatakse kunstilise tegevuse terapeutilisi omadusi oma emotsioonide kujutamisel.

Õppetegevus 6.-7. klassis

6.-7. klassi õpilased suudavad meelde jätta lihtsamate töövõtete ja nende kasutamise järjekorda. Õpilased õpivad tööprotsessi kavandama. Kirjeldavad suunavate küsimuste abil, milline võiks olla planeeritava töö tulemus. Tööde valmimisel kommenteerivad õpilased oma töid ja annavad neile hinnangu.

Harjutamise tulemusena õpitakse kujutama inimest eri poosides, järgides proportsioone. Õpitakse tundma elementaarseid kujunduspõhimõtteid ning neid oma töös kasutama. Õpetaja suunamisel kasutatakse omandatud mõisteid, vesteldes lihtsamatel kunstiga seotud teemadel. Kunstiga seotult kujundatakse erinevate digivahendite ja -keskkondade kasutamise oskusi, sealhulgas ka autoriõigustega arvestamist.

Õppetegevus 8.-9. klassis

8.-9. klassi õpilased töötavad nii iseseisvalt kui ka rühmas, rakendavad õpetaja juhendamisel eelmistel aastatel omandatud teadmisi ja oskusi, valides ning kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid. Süveneb oskus ise oma tööd kavandada, luua, viimistleda ning tulemust hinnata. Õpitakse leidma olulist aine- ja teemaalast teavet, eristama olulist teavet vähemolulisest. Kujuneb oskus käituda turvaliselt nii digitaalses kui ka füüsilistes keskkondades, arvestada ühiskondlike normide ja riskidega. Õpetusega taotletakse, et õpilased oskaksid ja tahaksid end oma võimete piires kunstiliselt väljendada. Kujundatakse teadmist ja arusaamist kunstist kui hobist ja vaimse tervise toetajast.

Kunsti osaoskused ehk mõtestatud tegutsemise alused	1.-2. klass	3.-5. klass	6.-7. klass	8.-9. klass
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine,	Õpitakse kõikide meeltega tajuma objekte ja	3.-5. klassi õpilased õpivad arutlema, olulist	6.-7. klassi õpilased õpivad kujutatava eri tunnuseid	8.-9. klassis õpitakse leidma olulist aine- ja teemaalast

<p>vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);</p>	<p>kujutisi enda ümber, õpitakse eristama värvusi ja erinevaid materjale.</p>	<p>teisejärgulise st eristama ja esemete eri tunnuseid üksteisest eristama, neid kunstitöodes kujutama.</p>	<p>märkama, neid oma loovtöodes väljendama.</p>	<p>teavet, eristama olulist teavet vähemolulist, kasutama infot loovtööde loomisel.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);</p>	<p>Erinevate vahendite kasutamise ja näitlikustamise kaudu kujuneb õpilastel vaatlus- ja võrdlemisoskus, areneb tähelepanu, nägemis-, kompimis- ja ruumitaju ning mootorika. Õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid.</p>	<p>Ühistegevuse s rakendavad õpilased õpetaja suunamisel omandatud õpioskusi. (Õpilased võivad vajades seejuures pidevat meeldetuletamist ja kordamist.) Õpitakse oma tegevust kavandama ja kontrollima.</p>	<p>Õpilased õpivad tööprotsessi kavandama. Kirjeldavad suunavate küsimuste abil, milline võiks olla planeeritava töö tulemus. 6.–7. klassi õpilased suudavad meelde jätta lihtsamate töövõtete ja nende kasutamise järjekorda.</p>	<p>Süvendatakse oskust ise oma tööd kavandada, luua, viimistleda ning tulemust hinnata.</p>
<p>Loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine,</p>	<p>Õpilane tahab ja julgeb end loominguliselt väljendada. Mootorika arengut toetavad võimetekohas</p>	<p>Õpilaste taju ja peenmotoorika arengut toetavad keerukamad ja pingutust nõudvad</p>	<p>Harjutamise tulemusena õpitakse kujutama inimest eri poosides, järgides proportsioon</p>	<p>Õpetusega taotletakse, et õpilased oskaksid ja tahaksid end oma võimete piires kunstiliselt</p>

<p>esitlemine);</p>	<p>elt omandatavad maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise ja voltimise baasoskused. Õpilane täidab ülesandeid valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi.</p>	<p>töövõtted – detailsemad joonistused, voolimistööd, lõikamine kääride ja/või paberinoaga, värvide segamine maalimisel jms.</p> <p>esemeid eri põhimõtete järgi ühendama</p>	<p>e.</p> <p>Õpitakse tundma elementaarseid kujunduspõhimõtteid ning neid oma töös kasutama.</p> <p>Kunstiga seotult kujundatakse erinevate digivahendite ja -keskkondade kasutamise oskusi, sealhulgas ka autoriõigustega arvestamist.</p>	<p>väljendada.</p> <p>8.–9. klassi õpilased töötavad nii iseseisvalt kui ka rühmas, rakendavad õpetaja juhendamisel eelmistel aastatel omandatud teadmisi ja oskusi, valides ning kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid.</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p> <p>(uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangu arendamine ja andmine).</p>	<p>Õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid.</p> <p>Õpetaja suunamisel õpitakse valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid; kujunevad korraharjumu</p>	<p>Õpitakse kirjeldama oma tööprotsessi, väärtustama oma ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi.</p> <p>Õpetaja abiga kombitakse kunstilise tegevuse terapeutilisi võimalusi.</p>	<p>Õpetaja suunamisel kasutatakse omandatud mõisteid, vesteldes lihtsamatel kunstiga seotud teemadel.</p> <p>Kunstilist tegevust õpitakse julgemalt kasutama oma emotsioonide</p>	<p>Kujuneb oskus käituda turvaliselt nii digitaalses kui ka füüsilistes keskkondades, arvestada ühiskondlike normide ja riskidega, teadvustatakse seonduvaid kohustusi ja</p>

	<p>sed ja oskused ning püsivus oma töö lõpule viimiseks.</p> <p>Õpitakse lugupidama enda ja teiste tööd ning tundma rõõmu tööprotsessist ja õnnestumisest</p>		<p>ja tunnete väljendamiseks ja nende reflekteerimiseks.</p>	<p>õigusi.</p> <p>Kujundataks teadmiste ja arusaamist kunstist kui hobist ja vaimse tervise toetajast.</p>
--	---	--	--	--

I KOOLIASTME ÕPITULEMUSED

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu loomingulisest ja käelisest tegevusest ning õppeprotsessis osalemisest;
- 2) tunneb ära ja nimetab õpitud töövahendeid ja tehnikaid, kasutab neid kunstitöodes oma võimetest lähtuvalt (vajaduse korral õpetaja abiga);
- 3) teostab kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka kavandades, kasutab omandatud tehnikaid ja töövõtteid, töötab keskkonnasõbralikult;
- 4) viib alustatud töö iseseisvalt või abiga lõpule;
- 5) oskab jagada ühiskasutuses olevaid töövahendeid, peab kinni rühmas kokkulepitud reeglitest;
- 6) hoiab õpetaja juhendamisel korras töökoha ja oskab enda järelt koristada;
- 7) tegutseb võimalikult iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega;
- 8) kirjeldab etteantud lihtsate küsimuste abil enda tööprotsessi ja tulemust, oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.

I KOOLIASTME ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

1. KLASS

- 1) tunneb ära ja kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid materjale ja vahendeid (nt paber, värvipliatsid, viltpliatsid, guašid, plastiliin, savi, looduslik materjal, voolimisalus, joonlaud jms);

- 2) tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi;
- 3) joonistab šablooni või orientiiri abil lihtsamaid kujundeid, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 4) rebib sirgjooneliselt, lõikab silma järgi ning sirgjoonelist kontuuri mööda paberitükke ja ribasid, vajaduse korral abi kasutades;
- 5) liimib liimipulgaga paberit, vajaduse korral abi kasutades;
- 6) voldib paberilehe pooleks ja/või neljaks, vajaduse korral abi kasutades;
- 7) voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 8) hoolitseb õpetaja juhendamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevused.</i>
Kujutamise- ja vormiõpetus	
<ul style="list-style-type: none"> • joonistab (šablooni või orientiiri) abil lihtsamaid kujundeid, vajaduse korral õpetaja abiga; • voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid, vajaduse korral õpetaja abiga; • jälgib vastavalt võimetele pinna katmisel lihtsa kujutise kontuuri. 	<ul style="list-style-type: none"> • punkt, joon, pind, rütm, struktuur; • objektide ja kujutiste tajumine erinevate meeltega - kogetu ja tajutu peegeldamine loovtöös; • kujutab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi; • joonistab seda, mida näeb, mitte seda mida teab. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Joone kujutamine: jäme, peenike, tugev, õrn, sirge, kõver. Punkt: väike, suur, selge piiriga, susapusa. Pind: hele, tume, värviline ühevärviline jne.</p> <p>Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. Oma spontaansete voolingute seostamine ruumiliste kujunditega (kera - pall, koonus - porgand, silinder - vorst, poolkera).</p> <p>Vormilt lihtsate esemete ja figuuride voolimine eeskuju järgi (puu- ja juurviljad, seemned jm)</p>
Värvusõpetus	
<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • värvide tundmaõppimine (spektrivärvid, must ja valge) ja

	<p>värvitaju arendamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • värvide segamine (helestamine/tumestamine); <p>Praktilised tööd: Värvide tundmaõppimine, värviring kui värvide perekond. Ühe värvi erinevad toonid (helekollane, kollane, tumekollane). Uurimine, kuidas värvuste kogemine muutub vastavalt valgusele. Pliiatsi- või värvikarbi värvide seostamine enda ja ümbritseva keskkonnaga.</p>
Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus	
<ul style="list-style-type: none"> • püüab kujutatava taustast esile tõsta (ei kaota kujutatavat tausta sisse). 	<ul style="list-style-type: none"> • kunstiteost luuakse läbi keskse tegelase (objekt/motiiv), olulisi selgelt märgatavaid detaile lisades: • võrdlemine (suur väike, pikem-lühem) kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul); • piiratud ja piiramata pind (mõisted: piiratud ja piiramata pind, objekti ja tausta seos). <p>Praktilised tööd: Ruumisuhete tajumist arendavad ülesanded. Kompositsiooni kirjeldavad mõisted: suurem, väiksem, kõige suurem, millegi ees või millegi taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, puutuvad kokku. Taustale eseme kujutamine, kleepimine, ladumine, voolimismassi vajutamine jne</p>
Kujundamis- ja kirjaõpetus	
<ul style="list-style-type: none"> • järgib jõukohast mustri rütmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • lihtsamad skeemid, mustrid, sümbolid; • täht, kui mustri element. <p>Praktilised tööd: Erinevaid kooli või rahvakalendri</p>

	<p>sündmustega seotud toorikute kaunistamine (kaart, mütside, kinnaste šabloonid jne)</p> <p>Trükitehnikates mustrite loomine (materjali trükk).</p> <p>Loodusmaterjalist mandala ja lihtsama pildi ladumine. Motiivide koostamine.</p> <p>Lihtsamate ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.</p> <p>Oma nimetähtede/ nime kasutamine kunstiteostes.</p>
--	--

Kunstikultuur

<ul style="list-style-type: none"> tunneb rõõmu loomingulisest ja käelisest tegevusest ning õppeprotsessis osalemisest. 	<ul style="list-style-type: none"> Huvi kasvatamine kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda; kunstiõpetuse tegevused on seotud tihedalt eesti keele ja loodusõpetuse (üldõpetuse) teemadega. sh Eesti sümboolika, rahvakalendri tähtpäevade ja pärimuskultuuriga; õpilane õpib tundma uut koolikeskkonda, selle traditsioone ja sümboolikat. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Kunstiteoste vaatamine fotodelt, videost, internetist, kooli ruumides, näitusel, linnaruumis.</p> <p>Eesti ja kooli sümboolika tundmaõppimine (värvid, kujundid, sümbolid).</p> <p>Õppekäik lähiümbrusesse, (võimalusel) muuseumikülastus.</p> <p>Nimetähe või nime lisamine oma tööle.</p>
--	---

Tehnikad, vahendid ja materjalid

<ul style="list-style-type: none"> tunneb ära ja kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid materjale ja vahendeid (nt paber, 	<ul style="list-style-type: none"> maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise (võltimise) baasoskuste arendamine;
--	--

värvipliatsid, viltpliatsid, guašid, plastiliin, savi, looduslik materjal, voolimisalus, joonlaud jms);

- rebib sirgjooneliselt, lõikab silma järgi ning sirgjoonelist kontuuri mööda paberitükke ja ribasid, vajaduse korral abi kasutades;
- liimib liimpulgaga paberit, vajaduse korral abi kasutades;
- voldib paberilehe pooleks ja/või neljaks, vajaduse korral abi kasutades;
- voldib paberi pooleks ja ruudukujulise paberi diagonaali mööda kolmnurgaks.

- erinevate tekstuuride loomine, frotaaž;
- trükitehnikad;
- looduslik materjal ja selle kasutamine;
- materjalide säästlik kasutamine;
- töövahendite õige ja ohutu käsitlemine.

Praktilised tööd:

Maalimine, joonistamine - lihtsad figuurid, olulised peamised detailid. Voolimine: ussike, kringel, silinder, kera, puu- ja juurviljad, lihtsad reljeefsed ornamendid, plastiliiniga kujutatava pinnalaotuse vajutamine.

Erinevate tekstuuride loomine - voolimismassile mustri vajutamine, voolimispulgaga joonistamine, erinevate materjalidega pindade kujundamine, mahulised värvid ja erinevad kattevärvid, efektvärvid jne.

Rebimine - ribad ja tükid, (ümarad suuremad vormid).

Lõikamine (harjutavad tööd) baasoskused, lõikamisharjutused. (lõikamise lõikeleht.pdf)

Voltimine - väga lihtsad vormid.

Looduslik materjal ja selle kasutamine - õppekäikudel kaasa korjatud materjali kasutamine, temaatiline meisterdamine (lehepildid, töruloomad, kastanimandalad, liivapildid jne).

Materjalide säästlik kasutamine - rebimistehnika ja lõikamise harjutamine olemasolevatest paberijääkidest, suurmate jääkide eraldamine väikesest prahist.

Töövahendid ja töövahendite õige ning ohutu käsitlemine - töövahendite nimetused.

Töökultuur

<ul style="list-style-type: none"> • hoolitseb õpetaja juhendamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest.	<ul style="list-style-type: none"> • ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi; • õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid; • kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Näidise uurimine: objektide paiknemine, detailide märkamine, kasutatud värvide nimetamine.</p> <p>Tööprotsessile tähelepanu pööramine (esmalte teeme nii, siis naa ja lõpuks lisame...).</p> <p>Teiste õpilastega materjalide ja töövahendite jagamine.</p> <p>Enda ja teiste töö väärtustamine.</p> <p>Harjutatakse tagasisidestamist.</p>
---	--

2. KLASS

Õpilane:

- 1) tunneb ära, nimetab ja oskab õpetaja juhendamisel kasutada erinevaid materjale (paber, kartong, plastiliin, savi, looduslik materjal jms);
- 2) kasutab joonlauda sirgjoone tõmbamiseks;
- 3) järgib jõukohast mustri rütmi;
- 4) jälgib vastavalt võimetele pinna katmisel lihtsa kujutise kontuuri;
- 5) leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava objekti/detaali, võrdleb 2–3 tajutava tunnuse (nt värvus, kuju, suurus) alusel näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel;
- 6) joonistab vabalt või šabloonide abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab neid, vajaduse korral abiga;
- 7) kujutab kõrvuti asetsevad sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana, vajaduse korral suunamisel või näidise abil;
- 8) kasutab omandatud voolimisevõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms), vajaduse korral abiga;
- 9) täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses suulise juhendamise järgi vastavalt oma võimetele ja omandatud oskustele, vajaduse korral eeskuju ja näidist kasutades,

aga võimalikult palju loomingulist iseseisvust säilitades;

10) hoolitseb õpetaja suunamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest.

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
<p>Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava objekti/detaili, võrdleb 2–3 tajutava tunnuse (nt värvus, kuju, suurus) alusel näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel; • joonistab vabalt või šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab neid, vajaduse korral abiga; • kujutab kõrvuti asetsevaid sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana, vajaduse korral suunamisel või näidise abil; • kasutab omandatud voolimisvõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms), vajaduse korral abiga.	<ul style="list-style-type: none"> • punkt, joon, pind, rütm, struktuur; • objektide ja kujutiste tajumine erinevate meeltega - kogetu ja tajutu peegeldamine loovtöös; • kujutab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi; • joonistab seda, mida näeb, mitte seda mida teab. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Joone kujutamine: jäme, peenike, tugev, õrn, sirge, kõver. Punkt: väike, suur, selge piiriga, susapusa. Pind: hele, tume, värviline ühevärviline jne.</p> <p>Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. Kujutab tuttavate kujundite (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk jne.) abil objekte ja esemeid.</p> <p>Vormilt lihtsate esemete ja figuuride voolimine eeskujuga järgi.</p>
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära ja nimetab õpitud värvi.	<ul style="list-style-type: none"> • värvide tundmaõppimine (spektrivärvid, must ja valge) ja värvitaju arendamine; • värvide segamine (helestamine/tumestamine); <p>Praktilised tööd:</p> <p>Põhivärvide kordamine ja teadmise kasvatamine värvidest. Värvuste kogemine muutub vastavalt valgusele (uurimine). Maalimine värvilisele paberile loob uusi ja laiendatud võimalusi värvikõlade kujutamiseks.</p>

	<p>Ümbruse- ja pildivaatlused: missuguseid värve märkad, lähiümbrusest värvitoonide leidmine. Meeleolu väljendamine värvidega.</p>
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • joonistab šablooni või orientiiri abil lihtsamaid kujundeid, vajaduse korral õpetaja abiga. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunstiteost luuakse läbi keskse tegelase (objekt/motiiv), olulisi selgelt märgatavaid detaile lisades; • võrdlemine (suur väike, pikem-lühem) kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul) • tausta ja objekti suhe. <p>Praktilised tööd: Suurussuhte ja objektide paiknemisega seotud tegevused (ees, taga, üleval, all jne)) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormid üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne).</p>
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgib jõukohast mustri rütmi; • jälgib vastavalt võimetele pinna katmisel lihtsa kujutise kontuuri. 	<ul style="list-style-type: none"> • kujundatakse erinevaid kooli või rahvakalendri sündmustega seotus toorkuid (kaart, mütside, kinnaste šabloonid jne) • loodusmaterjalist mandalate ja lihtsamate piltide ladumine. Lihtsamate ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. • oma nime ja nimetähtede kasutamine kunstiteostes. <p>Praktilised tööd: Eesti riigi, kodukoha ja kooli sümboolikaga tutvumine. Mustri ja värvikorduste uurimine. Loodusliku materjaliga mustrid õues, aga ka paberil (oksad, kivid, tõrud, lehed, õied jne). Mustrite märkamine/otsimine loodusest (puu kasvuringid, lehe või</p>

	õie kuju jne).
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb rõõmu loomingulisest ja käelisest tegevusest ning õppeprotsessis osalemisest; 	<ul style="list-style-type: none"> kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda; kunstiõpetuse tegevused on seotud tihedalt eesti keele ja loodusõpetuse (üldõpetuse) teemadega. sh Eesti sümboolika, rahvakalendri tähtpäevade ja pärimuskultuuriga. õpilane õpib tundma uut koolikeskkonda, selle traditsioone ja sümboolikat. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Kooli ja kodukoha traditsioonide, lugude, sümbolite ning mustrite uurimine ja kasutamine loovtöö sisendina.</p> <p>Kooli ja /või lähiümbruses asuvate näituste uurimine "kunstniku pilguga" - õpetaja annab näituse vaatlemiseks jõukohased ülesanded: nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, arutleb nende paiknevuse üle (ees, taga üleval all).</p>
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb ära ja kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid materjale ja vahendeid (nt paber, värvipliatsid, viltpliatsid, guašid, plastiliin, savi, looduslik materjal, voolimisalus, joonlaud jms); rebib sirgjooneliselt, lõikab silma järgi ning sirgjoonelist kontuuri mööda paberitükke ja ribasid, vajaduse korral abi kasutades; liimib liimipulgaga paberit, vajaduse korral abi kasutades; voldib paberilehe pooleks ja/või 	

<p>neljaks, vajaduse korral abi kasutades.</p>	
<p>Teema: Töökultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoolitseb õpetaja suunamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest; • tegutseb võimalikult iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega; • oskab jagada ühiskasutuses olevaid töövahendeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi; • õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid; • kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Tunnirutiinide loomine - töökoha valmisseadmine, töökoha korrastamine.</p> <p>Koostööle suunavad tegevused - materjali jaotamine.</p>

3. KLASS

Õpilane:

- 1) kasutab ohutult töövahendeid ja materjale;
- 2) kujutab elusolendeid ja eluta objekte neile iseloomulikul viisil;
- 3) märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab vajaduse korral oma tööd;
- 4) oskab õpetaja juhendamisel materjalist lähtuvalt kasutada sobivaid töövahendeid ja töövõtteid (paberi rebimine, lõikamine ja voltimine; guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; savi või plastiliini voolimine eri võtetega);
- 5) täiendab mustri rütmi;
- 6) kujutab visuaalselt õpetaja suunamisel kujutatu põhilisi tunnuseid (väiksem-suurem, paksem-peenem, pikem-lühem jne) ja õpitud ruumisuhteid pildil (kõrval, ülal, all jne);
- 7) valmistab juhendamisel tähtpäevalisi ruumikaunistusi;
- 8) viib alustatud töö lõpule;
- 9) korrastab oma töökoha.

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
<p>Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab vajaduse korral oma tööd; • oskab juhendile vastavalt joonistada erinevaid jooni ja vorme: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar. 	<ul style="list-style-type: none"> • inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste märkamine ja oskuste piires esiletoomine; • joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks mõistete õppimine: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas; • võrdlemine (suur väike, pikem-lühem); • mänguline ja loov tegutsemine; • enda kogemuse piires mõtete, tunnete ja kogemuste kujutamine. <p>Praktilised tööd: Pildi või foto järgi looduspilt Kirjelduse järgi looduspildi maalimine. Emotsioonide kujutamine- rõõmus pilt, kurb pilt või hea tuju pilt, halva tuju pilt. Loodusobjektide voolimine.</p>
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb värvuste nimetusi; • oskab juhendamisel toone helestada ja tumestada. 	<ul style="list-style-type: none"> • värvitaju arendamine; • värvide segamine; • värvuste rahvapärased nimetused: rootsi punane, lipu punane, jne. <p>Praktilised tööd: Värvide heleduse-tumeduse skaala, näiteks värvivaiba värvimine värvinimetuste järgi. Värvuste kogemine muutub vastavalt valgusele (uurimine). Värviridade koostamine loodusmaterjalist: sügisese lehed, kivid, lilled jne.</p>

<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> tõstab oma töödes esile ja võrdleb kujutatud tegelasi ja objekte suuruse, asukoha ning värvivaliku abil, vajaduse korral suunamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul); tausta ja objekti suhe; osaline kattuvus. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Looduse kujutamine natuurist, talvine maastik, jne.
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> täiendab mustri rütmi; valmistab juhendamisel tähtpäevalisi ruumikaunistusi. 	<ul style="list-style-type: none"> erinevate kooli või rahvakalendri sündmustega seotud toorkute (kaart; mütside, kinnaste šabloonid jne) kujundamine. lihtsamate ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine; oma nime ja nimetähtede kasutamine kunstiteostes. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Etteantud toorikute kaunistamine mustriga. Materjalitrükk. Rahvuslike mustrite ainetel kaunistused. Oma nime kujundamine vastavalt teemale, aastaajale. PVA-liimiga joonistamine. Lihtsamate mänguasjade valmistamine.</p>
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> võrdleb enda ja kaaslaste töid: leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi; osaleb vestlustes kultuuri ja kunsti teemadel. 	<ul style="list-style-type: none"> kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda; õpitakse väärtustama enda ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi; näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Enda ja kaaslaste tööde vaatlemine</p>

	<p>ja võrdlemine. Näitusekülastused ja haridusprogrammides osalemine.</p>
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb ära ja nimetab õpitud töövahendeid ja tehnikaid, kasutab neid kunstitöodes oma võimetest lähtuvalt (vajaduse korral õpetaja abiga); sorteerib materjalijääke (vajalik - mittevajalik, saab veel kasutada - ei saa kasutada). 	<ul style="list-style-type: none"> maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise (voltimise) baasoskused; erinevate tekstuuride loomine; trükitehnikad; plastiliinimaal; looduslik materjal ja selle kasutamine; materjalide säästlik kasutamine; prügikunst; töövahendite õige ja ohutu käsitlemine. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Kahemõõtmeliste tööde loomine (joonistamine, maalimine kattevärvide ja akvarellidega, kollaaž, lihtsamad trükitehnikad (papi- ja materjalitrukk, penoplasti tükk, templitrukk), frotaaž, grataaž jne).</p> <p>Lihtsamate kolmemõõtmeliste tööde loomine. Pisiplastika savist, plastiliinist või voolimismassist. Elementaarsete töövõtete ja tööriistade tundma õppimine. Jõukohane voltimine. Kahe- ja kolmemõõtmeliste tööde kombineerimine. Õiged töövõtted materjalide ja töövahendite kasutamisel.</p>
<p>Teema: Töökultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> hoiab õpetaja juhendamisel korras töökoha ja oskab enda järelt koristada; tegutseb võimalikult iseseisvalt ja 	<ul style="list-style-type: none"> ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi; õpitakse tasapisi valima eesmärgist

<p>teeb koostööd, arvestab kaaslastega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • viib alustatud töö iseseisvalt või abiga lõpule; • oskab jagada ühiskasutuses olevaid töövahendeid; • peab kinni rühmas kokkulepitud reeglitest. 	<p>lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid; • kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia. <p>Praktilised tööd:</p> <p>Etteantud küsimustele toetudes enda tööd ja selle valmimise protsessi kirjeldamine- mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid kasutasin?</p> <p>Kõneraskustega laste puhul võib tööprotsessi etappide kaupa üles pildistada ja hiljem piltidega tegevuse järjekorda laduda.</p>
--	--

II KOOLIASTME ÕPITULEMUSED

6. klassi lõpetaja:

- 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja võimaluse korral neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka kavandades ja uurides, teeb õpetaja abil põhjendatud valikuid õpitud tehnikate, töövõtete, materjalide ja kompositsiooni põhimõtete hulgast;
- 2) kasutab lihtsamaid kunstialaseid mõisteid;
- 3) tunneb ja oskab kasutada tingimärke, jooniseid, skeeme ja sümboleid oma kogemuse ja õpitu piires;
- 4) kasutab õpetaja juhendamisel graafilise disainiga seotud tööde loomisel lihtsamaid kujunduspõhimõtteid;
- 5) tunneb ja kasutab õpetaja juhendamisel õpitud töövõtteid ja töövahendeid, järgides ohutusnõudeid;
- 6) teab ja järgib hügieeni, korra ja puhtuse nõudeid;
- 7) kasutab loomingulist tegevust oma emotsioonide väljendusvahendina;
- 8) kasutab õpetaja juhendamisel eesmärgipäraselt lihtsamaid digivahendeid;
- 9) tegutseb õpetaja juhendamisel eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 10) teab ja järgib kujutiste salvestamise ja jagamisega seotud head tava.

II KOOLIASTME ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

4. KLASS

Õpilane:

- 1) kasutab töös erinevaid materjale, sh taaskasutatavaid materjale;
- 2) mõistab töövahendite säästliku kasutamise vajalikkust ja oskab seda juhendamisel rakendada;
- 3) kujutab inimeste, esemete ja loodusobjektide peamisi iseloomulikke tunnuseid, väljendab kujutatava ja ka enda emotsioone;
- 4) segab põhivärvidest II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul);
- 5) kaunistab tähtpäevadeks ruumi; osaleb ühise keskkonna kujundamisel;
- 6) suudab töö tegemisel järgida lihtsat tööjuhendit (sh videojuhend) ja võrrelda oma tööd näidisega, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 7) kirjeldab tööprotsessi, enda ja kaaslaste töid, väärtustab erinevaid lahendusi, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 8) kasutab võimaluse korral erinevaid digivahendeid.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevused</i>
<p>Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • märkab esemete, inimeste ja loomade kujutamisel neile iseloomulikke tunnuseid; • kujutab inimest paigalendis.	<ul style="list-style-type: none"> • inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste märkamine ja oskuste piires esiletoomine; • ruumisuhete märkamine ja arvestamine (väiksem-suurem, kitsam-laiem, peenem-paksem, pikem-lühem jne) ja õpitud ruumisuhteid pildil (kõrval, ülal, all jne); • ruumi kujutamine enda ümber; • emotsioonide kujutamine kunstitöodes. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pinnafaktuuride kompimine ja järgnev kujutamine. Valminud faktuuride abil kujutamine. • Loomade joonistamine, nende iseloomulikud asendid, karvkate: siledad, karedad, pika- ja lühikarvalised jne.

	<ul style="list-style-type: none"> • Inimese kujutamine etteantud keha detailide abil. Praktilised harjutused inimese kehaosade teadvustamiseks ja mõistmiseks. Paarisjoonistamine (üks joonistab teist, kehakontuuri joonistamine pörandal jne). • Mõõtmine (mõõtühikud, esialgu mõõtmine käelabaga, peapikkustega jne). • Ruumi tunnetamine - kujutamine, hooned väljast ja seest. • Lihtsamate emotsioonide kujutamine: silmade, kulmude ja suu eri asendi. Emotsioonikaartide kasutamine: rõõmus, kurb, vihane, üllatunud, vastikustunne.
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • segab põhivärvide II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul). 	<ul style="list-style-type: none"> • värviring: põhivärvid ja sekundaarsed värvid, vastandvärvid; • värvide segamine (helestamine/tumestamine); • soojad värvid, külmad värvid. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvide segamis tabel, värvide sõprus (selgitada, missuguse tunnuse alusel võiksid värvid sõbrad olla, näiteks vastandvärvid) seleta segamistabeli põhimõtet. • Tee erineva ülesandega värviribasid: skeemitabeli abil, helestades, tumestades, vastandvärvidega jne.
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujutab esemeid kahel horisontaalsel abijoonel (ees, taga). 	<ul style="list-style-type: none"> • esiplaan ja taust, osaline kattuvus; • portree või horisontaalformaad; • suurussuhted ning paiknemine üksteise ja vaataja suhtes; • tasapinnalised ja ruumilised teosed. <p>Praktilised tööd:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Maastikumaalid: puude kujutamine ees ja taga, loomaade kujutamine puu ees ja taga, eespool suurem, silmapiiril väiksem. • Esemete (nõude, köögiviljade)) kujutamine ees ja taga. • Erinevate formaatide kasutamine näit looduspildi ja inimese joonistamisel. • Voolimine- tasapinnaline (reljeef) ja ruumiline.
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaunistab tähtpäevadeks ruumi; • osaleb ühise keskkonna kujundamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine; • rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult); • märkide ja sümbolite tähendused (klassis, koolis, tuttavas keskkonnas olevad); • voltimine; • ühise ruumi (klassi) kujundamine tähtpäevadeks. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruumi kujundamine tähtpäevaks (jõulud, sõbrapäev jne). • Rütmiharjutus tähtedega või rahvusliku mustri elementidega. • Märgid ja sümbolid klassis, koolis, traditsioonides (lipp, süda, rist, muna, jõuluvana, päkapikk jne). • Lihtsa eseme voltimine (kott, karp) ja selle dekoreerimine.
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb vestlustes kultuuri ja kunsti teemadel; • töötab kaasa muuseumitundides; • väärtustab enda ja kaaslaste töid; 	<ul style="list-style-type: none"> • kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;

<ul style="list-style-type: none"> • märkab ja väärtustab erinevaid lahendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine; • teos, maal, skulptuur, kunstnik, autor; • teiste loomingu kasutamine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliikide tutvustamine ja kunstitööde jagamine liikide kaupa. Teooriale järgneb praktiline töö, aga võib ka mõnikord vastupidi. • Võta aeg arutleda klassis valminud tööde üle - iga laps räägib enda tööst, kas või 1-2 sõna. Mis on minu/kaaslase töös erinevat ja sarnast. • Muuseumitundide ja virtuaalnäituste külastused. • Huvitavad jutustused/legendid teoste kohta.
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab töös erinevaid materjale, sh taaskasutatavaid materjale; • kasutab võimaluse korral erinevaid digivahendeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • keerukamad ja pingutust nõudvad töövõtted: paberi rebimine, lõikamine joont mööda, voltimine, guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; • voolimine: ümarplastika ja reljeef; • kollaaž; • digivahendite kasutamise: arvuti joonistamine, foto, fotokollaaž. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karbi pinnalaotuse lõikamine. • Koti/karbi voltimine. • Rebitud kujunditest kollaaž. • Fotojaht vastavalt aastaajale või tähtpäevale. • Arvutiga joonistamine.

5. KLASS

Õpilane:

- 1) sooritab lihtsamaid töövõtteid videojuhendite järgi;
- 2) kasutab suunamisel õpitud tehnikaid kunstitööde loomisel ja lähiümbruse kujundamisel (stend, klassiruum, oma tuba, päeviku kaaned jne);
- 3) kujutab inimest ja muid elusolendeid liikumises;
- 4) väljendab kunstitöodes erinevaid emotsioone, kasutab selleks värve;
- 5) eristab külmi ja sooje värvusi, oskab juhendamisel toone helestada ja tumestada;
- 6) tõstab oma töödes esile ja võrdleb kujutatud tegelasi ja objekte suuruse, asukoha ning värvivaliku abil, vajaduse korral suunamisel;
- 7) väljendab osalise kattumise abil esemete ja figuuride paiknemist üksteise suhtes ees- ja tagapool, keskel;
- 8) võrdleb enda ja kaaslaste töid: leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi;
- 9) osaleb vestlustes kultuuri ja kunsti teemadel.

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused
Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus <ul style="list-style-type: none"> • kujutab inimest ja muid elusolendeid liikumises (vajadusel abiga); • väljendab kunstitöodes erinevaid emotsioone, kasutab selleks värve.	<ul style="list-style-type: none"> • inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste esiletoomine; • ruumisuhete arvestamine (kõrval, ülal, all jne); • inimeste ja muude elusolendite liikumises kujutamine; • emotsioonide kujutamine kunstitöodes. Praktilised tööd: <ul style="list-style-type: none"> • Koopamaali tüüpi kujutamine (võimalusel jutustav pilt). • Erinivate spordialade ja /või tantsimise kujutamine (kriipsujuku asendite läbi). • Traatkarkassiga inimese mudeli meisterdamine. • Koomiks loomadest. • Animatsiooni loomine (inimese/ looma liikumine (arvutijoonistustel põhinev). • Detailist terviku jätkamine

<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • segab põhivärvidest II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul); • eristab külmi ja sooje värvusi, oskab toone helestada ja tumestada. 	<ul style="list-style-type: none"> • värviring: põhivärvid ja sekundaarsed värvid, vastandvärvid; • värvide segamine (helestamine/tumestamine); • soojad värvid, külmad värvid; • värvuste nimetused. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värviring ja sellest pildi kujundamine (vihmavari, vaateratas, jne). • Ühe ja sama pidi maalimine külmade ja soojade värvidega. Kuum päev ja külm päev. • Vestlused värvide mõjust ja moevärvide.
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • tõstab oma töödes esile kujutatud tegelasi ja objekte suuruse, asukoha ning värvivaliku abil, vajaduse korral suunamisel; • väljendab osalise kattumise abil esemete ja figuuride paiknemist üksteise suhtes ees- ja tagapool, keskel. 	<ul style="list-style-type: none"> • esiplaan ja taust, osaline kattuvus; • portree või horisontaalformaad; • suurussuhted ning paiknemine üksteise ja vaataja suhtes; • tasapinnalised ja ruumilised teosed. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kollaažid. • Erinevate teoste kirjeldamine kompositsiooni elementide kaudu (Esiplaanil on ....., selle taga on....., paremal asub..., puu katab osaliselt maja jne). • Paigutuste läbimängimised detailidega paberil või muul taustal.
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb ühise keskkonna . 	<ul style="list-style-type: none"> • ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine; • rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega

	<p>(joonistatult, maalitult, rebitult, volditult)</p> <ul style="list-style-type: none"> • märkide ja sümbolite tähendused (klassis, koolis, tuttavas keskkonnas); • voltimine; • ühise ruumi (klassi) kujundamine tähtpäevadeks. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruumi kujundamine tähtpäevaks (jõulud, sõbrapäev jne). • Erinevate ruumide ja keskkondade kirjeldamine (tuba, elamu, korter, suvekodu, kool, muuseum, kaubanduskeskus, linnaväljak, aed, park...). • Rütmiharjutus tähtedega, rahvusliku mustrite elementidega, kooli sümboolika kasutamine. • Lihtsa eseme voltimine (kott, karp, lill, mänguasjad jne) ja selle dekoreerimine. • Makett kasutades taaskasutusmaterjale. • Raamatukujundus: kaanekujundus, illustratsioon.
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb enda ja kaaslaste töid: leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi; • osaleb vestlustes kultuuri ja kunsti teemadel. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda; • näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine; • teos, maal, skulptuur, kunstnik, autor; • visuaalne kirjaoskus; • teiste loominguga kasutamine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliikide <u>tutvustamine liikide kaupa</u>, käsiloleva töö liigitamine sobiva kategooria alla. • Kunstiteoste vaatlemine fotodelt, videost, internetist, näitusel, linnaruumis

	<p>või kooli ruumides.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teoste kirjeldamiseks (kirjeldamine, analüüsimine, tõlgendamine, hinnang) sobiva sõnavara arendus. <u>Visuaalne kirjaoskus</u> • Arutelud tunnis valminud tööde üle - iga laps räägib enda tööst, klassikaaslase tööst. • Muuseumitunni külastus, virtuaaltuur, näituse külastus.
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab suunamisel õpitud tehnikaid kunstitööde loomisel ja lähiümbruse kujundamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • keerukamad ja pingutust nõudvad töövõtted: paberi rebimine, lõikamine joont mööda, voltimine; • kollaaž; • guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; • voolimine: ümarplastika ja reljeef; • materjalide säästlik kasutamine; • digivahendite kasutamise: arvuti joonistamine, foto, fotokollaaž. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujutava kunsti tööd: <ol style="list-style-type: none"> a. maal - akvarellmaal, kattevärvidega maal (guašš, akrüül), kollaaž sh 2D ja 3D tööde kombineerimine; b. graafika (illustratsioon, kirjakunst, tarbograafika, plakat, koomiks, pliiatsi-, söe- ja tušijoonistus);, c. skulptuur (plastika ja reljeef). • Tarbekunsti valdkonna tööd: <ol style="list-style-type: none"> a. tekstiilikunst; b. keraamika; • Muu visuaalkunst: <ol style="list-style-type: none"> a. fotokunst; b. muu digitaalne loometöö.

Teema: Töökultuur

- mõistab töövahendite säästliku kasutamise vajalikkust ja oskab seda juhendamisel rakendada;
- kirjeldab tööprotsessi, enda ja kaaslaste töid, väärtustab erinevaid lahendusi, vajaduse korral õpetaja abiga.

- õpitakse valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- õpitakse kirjeldama oma tööprotsessi;
- õpitakse väärtustama enda ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi;
- initsiatiivi toetamine, spontaansuse ja loovuse tunnustamine;
- videojuhiste järgi töötamine.

6. KLASS

Õpilane:

- 1) kasutab töövahendeid ja -materjale tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt, kasutab juhendamisel digivahendeid;
- 2) planeerib juhendamisel etteantud tööülesande protsessi ja teeb kavandi järgi valmis töö kas individuaalselt või grupidööna, võimaluse korral projektiõppe raames;
- 3) töötab lihtsama videojuhendi järgi ja pildistab oma tööetappe ja/või valmis tööd;
- 4) kujutab temaatilistes töödes värvide abil tegevuse aega ja kohta;
- 5) väljendab kujutatava suuruse muutumise abil selle paiknemist pildiruumis ees- ja tagapool; 6) arvestab juhendamisel ja näidise abil inimese täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta;
- 7) kasutab juhendamisel lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- 8) tunneb ja oskab kasutada õpitud kunstilaseid mõisteid (skulptuur, maal, graafika jms);
- 9) väärtustab kunsti enda isikupära ja emotsioonide väljendusvahendina, väärtustab ka teiste loomingut.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevused</i>
Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus <ul style="list-style-type: none"> • arvestab juhendamisel ja näidise abil inimese täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes; • näo kujutamisel arvestab silmade asukohaga; • loob kujutatavale sisult ja vormilt sobiva tausta.	<ul style="list-style-type: none"> • inimeste, esemete ja looduse kujutamisel õpitakse kujutatava iseloomulike tunnuseid esile tooma (sh karakter); • inimese kujutamisel õpitakse arvestama proportsioonidega; • figuuride joonistamisel õpitakse kasutama liikumisjooni; • erinevad keskkonnad ja nende kujutamine;

	<ul style="list-style-type: none"> • õpitakse ruumilist kujutamist tasapinnal. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõõtmistehnikate õppimine: mõõteriistad, abivahendid, mõõdu võtmine, mõõtude võrdlemine, keskpunkt. • Inimese kujutamine: erinevad poosid, erinevas eas, erinevates keskkondades. • Lindude, loomade, taimede kujutamine neile iseloomulikus keskkonnas ja iseloomulike värvide vm detailidega; • Erinevate keskkondade kujutamine: looduslik, tehis, linnaruum, puhkeala, töökeskkond, veekeskkond, õhuruum jne. • Ruumi kujutamine, kolmemõõtmelisus: pikkus, laius, kõrgus.
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujutab temaatilistes töödes värvide abil tegevuse aega ja kohta. 	<ul style="list-style-type: none"> • värviring: vastandvärvid, lähisvärvid ja värvide harmoonia; • toon-toonis värvimine; • värvitaju arendamine (varjutamine); • värvide abil aja kujutamine (aastaaeg, ööpäeva tsükkel); • värvidega olulise info rõhutamine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvipaleti joonistamine kolme põhivärvi abil eeskujuks värviring. • Värvuste nimetused nt magentapunane, maasikapunane, korallpunane jne). • Vastandvärvipaaridega pildi värvimine ja värvitasakaalu saavutamine. • Värvüleminekute (ühelt värvilt teisele) kasutamine värvimisel.

Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus

- väljendab kujutatava suuruse muutumise abil selle paiknemist pildiruumis ees- ja tagapool

- horisontaaljoon taeva ja maa rõhutamiseks;
- kujutatava suurus pildiruumi sees;
- ühe koondumispunktiga perspektiiv;
- tööd joonlaua ja sirkliga, geomeetrised elemendid.

Praktilised tööd:

- Paigutuste läbimängimised detailidega paberil või muul taustal, fotod erinevatest paigutustest.
- Kuubi joonistamine frontaalperspektiivist .
- Malelaua joonistamine
- Erinevate teoste kirjeldamine kompositsiooni elementide kaudu (esiplaanil on ....., selle taga on....., paremal asub..., puu katab osaliselt maja jne).

Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus

- kasutab juhendamisel lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- märkab kujunduselemente keskkonnas.

- õpitakse lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- tarbekunst - mudelite loomisel lähtutakse otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõpetusest;
- teksti kasutamine loovtöös;
- teksti illustreerimine ka digitaalseid vahendeid kasutades.

Praktilised tööd:

- Arutelud ja näited disaini erinevate valdkondade kohta: tootedisain, moedisain, veebidisain, graafiline disain jne) .
- Kujundusgraafika tööd raamat, ajaleht, plakat, reklaamid, pakend, kaubamärk

	<p>logo Pakendite voltimine ja tähtpäevale vastav kaunistamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Täheelementidega mustrid (soovitused J. Mäemati kirjaõpikust: • Kalligrammide joonistamine (fantaasiakiri).
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ja oskab kasutada õpitud kunstialaseid mõisteid (skulptuur, maal, graafika jms); • mõistab originaali, reproduktsiooni ja võltsingu olemust, vajadusel abiga; • väärtustab kunsti enda isikupära ja emotsioonide väljendusvahendina. 	<ul style="list-style-type: none"> • vesteldakse lihtsamatel kunstiga seotud teemadel, vestlustes ja praktiliste tööde teostamisel kasutatakse õpitud mõisteid; • tutvutakse Eesti kunsti tähtteostega; • kaasaegne kunst ja installatsioon; • huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis (sh graffiti); • filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeel. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliikide <u>tutvustamine liikide kaupa</u>, tööde liigitamine sobiva kategooria alla, reprobe maalimine. • Kunstiteoste vaatlemine fotodelt, videost, internetist, näitusel, muuseumitund, virtuaaltuur, näituse külastus, linnaruumis olevate kunstiteoste uurimine (<u>Tallinna linnaruumi kunstikaart</u>, <u>Tartu tänavakunsti kaart</u>). • Teoste kirjeldamine õpilaste poolt (kirjeldamine, tõlgendamine, hinnang) sobiva sõnavara arendus. <u>Visuaalne kirjaoskus</u>. • Võimalusel õpilaste poolt narratiivide loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (koomiks, animatsioon) • Arutelud tunnis valminud tööde üle - iga laps räägib enda tööst, klassikaaslase töödest, õpilastega koos näituste ülespanek.

Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid

- loob eri vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid;
- teeb kollaaži;
- oskab kasutada oma loominguliseks tegevuseks digivahendeid;
- kasutab töövahendeid ja -materjale tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt.

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine. looduslikest ja tehismaterjalidest;
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon.

Praktilised tööd:

- Kujutava kunsti tööd:
  - a. maal - akvarellmaal, kattevärvidega maal, kollaaž sh 2D ja 3D tööde kombineerimine, tegevusmaal, Pollocki meetod, opkunst, popkunst, grafiti;
  - b. graafika (illustratsioon, kirjakunst, kalligramm, tarbegraafika, plakat, koomiks);
  - c. skulptuur (plastika ja reljeef, installatsioon).
- Tarbekunsti valdkonna tööd, sõltuvalt õpetaja oskustest ja kooli võimalustest:
  - a. tekstiilikunst;
  - b. keraamika, mosaiik;
  - c. tootedisain.
- Muu visuaalkunst:
  - a. fotokunst sh fototöötlus;
  - b. muu digitaalne loometöö.

Teema: Töökultuur

- planeerib juhendamisel etteantud tööülesande protsessi ja teeb kavandi järgi valmis töö kas individuaalselt või grupitööna, võimaluse korral projektõppe raames;
- töötab lihtsama videojuhendi järgi ja pildistab oma tööetappe ja/või

Praktilised tööd:

- Tööoskuste ja tehnikate õppimine.
- Materjalide tundmaõppimine.
- Tööde vormistamine sh korrektse etiketi lisamine töödele.
- Tööruumi korrashoidu tagavate reeglite tutvustamine ja nendest kinnipidamine.
- Ringmajanduse teemade (materjali säästlik kasutamine ja taaskasutamine)

valmis tööd; • kasutab materjale keskkonnasõbralikult vajadusel abiga.	rakendamine.
---	--------------

III KOOLIASTME ÕPITULEMUSED

9. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab loomingulisust, isetegemist ja materjalide taaskasutust;
- 2) kasutab ja kombineerib juhendamisel traditsioonilisi ja nüüdisaegseid materjale ning töövahendeid turvaliselt ja otstarbekalt;
- 3) kasutab suunamisel ainealast teabekirjandust ja vastavaid veebilehti;
- 4) jälgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; loeb ja mõistab etiketil, skeemil, juhendil olevat teavet ja juhindub sellest; mõistab tingmärke ja oskab leida veebist vajalikku infot, vajaduse korral abiga;
- 5) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsusega;
- 6) taotleb tööde omanäolisust, loob juhendamisel kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka teadlikult kavandades, valib ja rakendab loomisprotsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnikaid, töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; võimaluse korral eksponeerib ja esitleb oma töid põhjendatult;
- 7) analüüsib vajaduse korral abiga kunstiloomingu erinevaid avaldumisvorme (kunst, meedia ja reklaam, visuaalsed objektid), arutleb nende üle, seostab kunste ja kunsti teiste valdkondadega, ühiskonna muutustega üldisemalt;
- 8) tunneb rõõmu loomingulisest ja käelise tegevusest ning eneseväljendusest;
- 9) kujutab ja kujundab esemeid, olendeid, sündmusi jmt nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 10) mõistab loomingulise tegevuse võimalusi iseenda ja oma emotsioonide väljendamise vahendina, väärtustab loomingulisi tegevusi igapäeva elu rikastajana.

III KOOLIASTME ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU

7. KLASS

Õpilane:

- 1) leiab vaatluse ja võrdlemise teel kujutatava olulisi tunnuseid ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- 2) oskab segada ja kasutab maalimisel värvide erinevaid toone;

- 3) oskab juhendamisel kasutada töös ühe-punkti-perspektiivi;
- 4) loob erinevate vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid;
- 5) kasutab digivahendeid ja digikeskkondi, vajaduse korral abiga;
- 6) oskab juhendamisel kombineerida omavahel erinevaid materjale, sh kollaažina;
- 7) tunneb ära ja liigitab vaadeldud kunstitöid (skulptuur, maal, arhitektuur, graafika);
- 8) mõistab originaali, reproduktsiooni ja võltsingu olemust (sh digikunstis) ning autoriõiguste olemust ja tähendust;
- 9) märkab ja kirjeldab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevused</i>
<p>Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • inimeste, esemete ja looduse kujutamisel oskab olulisi detaile esile tõsta, oskuste piires arvestab proportsioonidega kujutamisel; • oskab inimesi kujutada erinevates ametites sobiva tausta ja ametile omaste detailidega; • figuuride joonistamisel oskab märgata selle liikumisjooni ja kasutama neid; • oskuste piires kujutab ruumilisi vorme tasapinnal; • oskab erinevate joonte ja muustritega luua eriilmelisi pindu. 	<ul style="list-style-type: none"> • inimese kujutamine - proportsioonide ja kujutatava iseloomulike tunnuste esiletoomine; • inimese erinevates rollides kujutamine (ametid, tööasendid jne); • ruumilisuse kujutamine (risttahukas, püramiid, silinder, kera); • op-kunsti teemade käsitlemine; • valguse ja varjuga arvestamine joonistamisel; • ümbritseva keskkonna kujutamine (siseruumid, väliskeskkond, linnaruum, loodus). <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõõtmistehnikate õppimine: mõõteriistad, abivahendid, mõõdu võtmine, mõõtude võrdlemine, keskpunkt. • Inimese kujutamine: erinevad poosid, erinevas eas, erinevates keskkondades. • Lindude, loomade, taimede kujutamine neile iseloomulikus keskkonnas ja iseloomulike värvide vm detailidega. • Erinevate keskkondade kujutamine: looduslik, tehis, linnaruum, puhkeala, töökeskkond, veekeskkond, õhuruum jne. • Ruumi kujutamine, kolmemõõtmelisus: pikkus, laius, kõrgus. • Opkunsti teemalised praktilised tööd.

<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kasutada värviringi oma loovtöö värviskeemi kokkupanekuks: vastandvärvid, lähisvärvid ja värvide harmoonia, toon-toonis värvimine; • oskuste piires varjutab, et anda oma loovtööle sügavust; • oskab värvidega rõhutada olulist; • oskab värvide ja varjutusega luua eriilmelisi pindu. 	<ul style="list-style-type: none"> • värviring: vastandvärvid, lähisvärvid ja värvide harmoonia; • toon-toonis värvimine; • värvitaju arendamine (varjutamine); • värvidega olulise info rõhutamine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvipaleti joonistamine kolme põhivärvi abil eeskujuks värviring. • Värvuste nimetused nt magentapunane, maasikapunane, korallpunane jne). • Vastandvärvipaaridega pildi värvimine ja värvitasakaalu saavutamine. • Värvüleminekute (ühelt värvilt teisele) kasutamine värvimisel. • Monokroomne pilt.
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskuste piires püüab pildile anda sügavust; • oskab kasutada joonlauda ja sirklit ning püüab mõõtmisel olla täp 	<ul style="list-style-type: none"> • horisontaaljoon taeva ja maa rõhutamiseks; • ühe koondumispunktiga perspektiiv; • tööd joonlauda ja sirkliga, geomeetrilised elemendid, täpsus. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paigutuste läbimängimised detailidega paberil või muul taustal, fotod erinevatest asenditest. • Kuubi joonistamine frontaalperspektiivist (<u>näide</u>). • Malelauda joonistamine (<u>näide: malelauda joonistamine.pdf</u>). • Erinevate teoste kirjeldamine kompositsiooni elementide kaudu (esiplaanil on ....., selle taga on....., paremal asub..., puu katab osaliselt maja jne).
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab värvide, joonte ja mustritega luua eriilmelisi pindu; • teab, mida tähendab disain ja disainimine; 	<p>proovib lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarbekunst - mudelite loomisel

<ul style="list-style-type: none"> • on harjutanud lihtsamaid kujundamisvõtteid mõne tarbeeseme kujundamisel; • märkab kujunduselemente keskkonnas. 	<p>lähtub otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõistest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teksti kasutamine loovtöös, teksti illustreerimine ka digitaalseid vahendeid kasutades; • ilukiri (sh kirjaoptika); • infograafika. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arutelud ja näited disaini erinevate valdkondade kohta: tootedisain, moedisain, veebidisain, graafiline disain jne) • Kujundusgraafika tööd raamat, ajaleht, plakat, reklaamid, pakend, kaubamärk logo • Pakendite voltimine ja tähtpäevale vastav kaunistamine. • Kalligrammide joonistamine (fantaasiakiri). • Infograafika ehk graafikute ja diagrammide koostamine ja ilmekas kujundamiseks.
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ja liigitab vaadeldud kunstitöid (skulptuur, maal, arhitektuur, graafika); • mõistab originaali, reproduktsiooni ja võltsingu olemust. 	<ul style="list-style-type: none"> • tutvutakse Eesti kunsti tähtteostega; • opkunst ja popkunst ja installatsioon; • huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis (sh graffiti); • vestlused lihtsamatel kunstiga seotud teemadel seal hulgas originaalteos ja võltsing. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliikide <u>tutvustamine liikide kaupa</u>, tööde liigitamine sobiva kategooria alla, reprobe maalimine. • Kunstiteoste vaatlemine fotodelt, videost, internetist, näitusel, muuseumitund, virtuaaltuur, näituse külastus, linnaruumis olevate kunstiteoste uurimine (<u>Tallinna</u>

	<p><u>linnaruumi kunstikaart, Tartu tänavakunsti kaart</u>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teoste kirjeldamine õpilaste poolt (kirjeldamine, tõlgendamine, hinnang) sobiva sõnavara arendus. <u>Visuaalne kirjaoskus</u>. • Võimalusel õpilaste poolt narratiivide loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (koomiks, animatsioon,). • Arutelud tunnis valminud tööde üle - iga laps räägib enda tööst, klassikaaslase töödest, õpilastega koos näituste ülespanek.
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob eri vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid; • teeb kollaaži. 	<ul style="list-style-type: none"> • segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine. looduslikest ja tehismaterjalidest; • maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine; • joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega; • erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon; • filmide, arvutimängude, koomiksite ja reklaamide pildikeel. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kujutava kunsti tööd: <ol style="list-style-type: none"> a. maal - akvarellmaal, kattevärvidega maal, kollaaž sh 2D ja 3D tööde kombineerimine, tegevusmaal, Pollocki meetod, opkunst, popkunst, grafiti; b. graafika (illustratsioon, kirjakunst, kalligramm, tarbegraafika, plakat, koomiks); c. skulptuur (plastika ja reljeef, installatsioon).

	<ul style="list-style-type: none"> • Tarbekunsti valdkonna tööd, sõltuvalt õpetaja oskustest ja kooli võimalustest: <ol style="list-style-type: none"> a. tekstiilikunst; b. keraamika, mosaiik; c. kirjakunst (kalligraafia); d. tootedisain. • Muu visuaalkunst: <ol style="list-style-type: none"> a. filmikunst sh animatsioon; b. fotokunst sh fototöötlus; c. muu digitaalne loometöö.
<p>Teema: Töökultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • planeerib juhendamisel etteantud tööülesande protsessi ja teeb kavandi järgi valmis töö kas individuaalselt või grupitööna, võimaluse korral projektõppe raames; • töötab lihtsama videojuhendi järgi ja pildistab oma tööetappe ja/või valmis tööd; • kasutab materjale keskkonnasõbralikult vajadusel abiga. 	<ul style="list-style-type: none"> • õpitakse oma tegevust kavandama ja kontrollima, valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid; • tehakse nii individuaal kui grupitööd; • pööratakse enam tähelepanu tööde vormistamisele; • kavandatakse mahukamaid ja pikemaid (mitmetunniseid) projekte; • töökoha otstarbekas organiseerimine ja selle korrashoid; • loodust säästva tarbimise põhimõtted ja nende rakendamine oma loovtööde teostamisel; <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tööoskuste ja tehnikate õppimine. • Materjalide tundmaõppimine. • Tööde vormistamine sh korrektse etiketi lisamine töödele. • Oma tööprotsessi refleksioon. • Tööruumi korrashoidu tagavate reeglite tutvustamine ja nendest kinnipidamine. • Ringmajanduse teemade (materjali säästlik kasutamine ja taaskasutamine) rakendamine. • Ettevõtlikkuspädevuse rakendamine kunstitundides.

8. KLASS

Õpilane:

- 1) kavandab ja teostab suunamisel kunstitöö, valib selle valmistamiseks sobivad materjalid ja töövahendid;
- 2) oskab juhendamisel loomeprotsessis omavahel kombineerida erinevaid materjale ja tehnikaid (mixed-meedia, kollaaž, installatsioon);
- 3) leiab vaatluse ja võrdlemise teel inimese näoilmeid ja emotsioone kõige enam iseloomustavaid tunnuseid ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- 4) kasutab juhendamisel kahe-punkti-perspektiivi;
- 5) eristab ja kasutab õpetaja suunamisel pildi maalimisel koloriiti, andmaks edasi pildil kujutatu õhkkonda, oskab seda kirjeldada, vajaduse korral abiga;
- 6) kasutab juhendamisel graafilise disaini võimalusi (kirjakunst, ornament, logo, pakendi disain) nii traditsiooniliste kui ka digitaalsete vahenditega, lähtudes kompositsiooni põhialustest;
- 7) tunneb erinevaid kultuurinähtusi ja kunstiliike: etenduskunst, tants ja liikumine, tarbekunst, animatsioon, performance, installatsioon, tänava- ja maastikukunst jne;
- 8) teeb omal valikul või õpetaja juhendamisel jõukohase pikkusega kirjaliku töö või esitluse kunstiliigi või kultuurinähtuse kohta individuaalselt või gruppitööna;
- 9) suudab, vajaduse korral õpetaja suunamisel, valida sobivaid vahendeid oma loominguliste ideede teostamiseks, soovitavalt ka koolivälistes keskkondades.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu ja -tegevused</i>
Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus <ul style="list-style-type: none"> • oskab märgata inimese karakteristikuid ja võtab seda arvesse inimese kujutamisel.	<ul style="list-style-type: none"> • inimese kujutamine eri vanuses, meeleolus, asendis, tegevuses ja keskkonnas; • taimede ja loomade kujutamine, plastika; • geomeetrilised kujundid; • pinna struktuurid; • skulptuur (savi, kips, plastiliin, vaha, pabersavi jne); • opkunst, pop-kunst. Praktilised tööd: <ul style="list-style-type: none"> • Mõõtmistehnikate kordamine: mõõteriistad, abivahendid, mõõdu võtmine, mõõtude võrdlemine, keskpunkt. • Inimese kujutamine: erinevad poosid, erinevas eas, erinevates keskkondades. • Erinevate näoilmetega inimeste kujutamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • Opkunsti teema praktilised tööd. • Popkunsti valdkonna tööd. • Skulptuuri loomine.
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab oma loovtööks kokku panna sobiva värviskeemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • värviring, värvide nägemine, valgus; • värvide ajalugu: keele, värvi ja kultuuri suhted; • isikupärane koloriit (isiklik värvipalett); • kunstiteose kirjeldamine; • varjutamine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvuste nimetused ja saamislood (ajalugu). • Isikupärase värviskeemi kokkupanemine. • Kunstiteose koloriidi kirjeldamine. • Vastand- ja harmooniliste värvidega harjutused, loovtööde taustade värvimine. • Lihtsate geomeetriliste kehade kujutamine varju abil (kera, kuup
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab võimete piires kompositsiooni- ja proportsioonireegleid oma loovtöö tegemisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • kuldlõige ehk kolmandiku reegel; • esemete 3D kujutamine; • horisondijoon ja koondumispunkt; • linnu- ja konnaperspektiiv. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate kompositsiooniskeemide joonistamine (lihtsad kujundid; kuup, kera jne). • Kunstiteoste uurimine kompositsiooni vaatenurgast. • Kuldlõike ruudustiku kasutamine maastiku joonistamisel.
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujundab digivahendeid kasutades esitluse enda huvist lähtuvast või õpetaja ette antud teemal; 	<ul style="list-style-type: none"> • teksti kujundamine (kalligraafia kaartidel, kirjaoptika), initials; • rahvuslik ornament, sümbolid ja tähendused, lilltikand kunstis;

<ul style="list-style-type: none"> • kujundab ornamenti (sh rahvuslikku), nimetab selle traditsioonilisi ja nüüdisaegseid kasutusvõimalusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • ilukiri, kalligramm, kirjaoptika; • infograafia; • logo ja kaubamärk. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esitluse loomine. • Initsiaali loomine. • Laisule või kalligraafia markeriga ornamentide loomine. • Peremärk, ruunimärgid. • Rahvariiete tikandite ainetel ornamendi loomine. Lilltikandi kasutamine kunstis.
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • eristab kunstiliike (nt. visuaalne kunst, muusika, liikumine) ja kultuurinähtusi (sh karikatuur, grafiti); • on külastanud muuseume ja galeriisid; • teab mõnda Eesti kunstnikku ja tunneb ära tema teoseid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti kunst ja maailma kunst; • kunstistiilid ja -voolud, kunstiliikide omavaheline lõiming (etendus kunst, film), performance; • kultuuride erinevuste tajumine ja väärtustamine; • kultuuriväärtuste hoidmine. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstiliikide <u>tutvustamine liikide kaupa</u>, tööde liigitamine sobiva kategooria alla, reprobe maalimine. • Kunstiteoste vaatlemine fotodelt, videost, internetist, näitusel, muuseumitund, virtuaaltuur, näituse külastus, linnaruumis olevate kunstiteoste uurimine (<u>Tallinna linnaruumi kunstikaart</u>, <u>Tartu tänavakunsti kaart</u>). • Teoste kirjeldamine õpilaste poolt (kirjeldamine, tõlgendamine, hinnang) sobiva sõnavara arendus. <u>Visuaalne kirjaoskus</u> • Arutelud tunnis valminud tööde üle - iga laps räägib enda tööst, klassikaaslase töödest, õpilastega koos näituste ülespanek.

Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid

- kasutab õpitud tehnikaid, töömaterjale ja -vahendeid oma loovtöös;
- oskab kasutada oskuste piires lihtsamaid digikeskkondi oma loovtööde teostamiseks.

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine;
- materjalide tundmine (nii looduslikud, kui tehismaterjalid,);
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- skulptuur (savi, kips, plastiliin, vaha, pabersavi, soolataigen, jne);
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon, film.

Praktilised tööd:

- Erinevate vahenditega maalimine:
  - guašid;
  - akrüül;
  - õlivärvid;
  - akvarellid
  - kriidipastellid(kuivpastell);
  - õlipastellid.
- Erinevate vahenditega joonistamine:
  - grafiitpliiatsid;
  - värvipliiatsid;
  - viltpliiatsid;
  - pastapliiatsid;
  - süsi või söepliiats.
- Lihtsa animatsiooni loomine.
- Filmi tegelastele kostüümide loomine.
- Tööd segatehnikates.
- Skulptuur

Teema: Töökultuur

- suudab panustada ühistööde tegemisse;
- oskab suunavate küsimuste abil hinnata enda kunstipädevusi (suudab oskuste kohta reflekteerida enam kui "ma ei oska joonistada");

- koostöö tegemine ühise tulemuse nimel, üksteisega arvestamine, kompromisside saavutamine, samas ka erilise esiletoomine;
- kunstitegevuste kaudu oma võimete tundmaõppimine ja arendamine.

Praktilised tööd:

<ul style="list-style-type: none"> väärtustab kunstiloomingut sh enda ja kaaslaste töid. 	<ul style="list-style-type: none"> ühistööd; näituse loomine; näituse külastus; tööde üle arutamine; emotsioonide ja tunnete maandamine kunstitegevuste kaudu
---	--

9. KLASS

Õpilane:

- 1) kasutab õpitud tehnikaid, töövahendeid ja materjale, järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- 2) kasutab õpitud kujutamise, kujundamise ja esitlemise viise, sh digivahendeid, järgib autorikaitse reegleid;
- 3) oskab oma võimete kohaselt kujutada inimest eri vanuses, meeleolus, asendis, tegevuses ja keskkonnas, oskab juhendamisel ka naturist joonistada (nt visandada);
- 4) teab ja kasutab suunamisel peamisi kompositsiooni- ja proportsioonireegleid;
- 5) kirjeldab kunstiteoseid õpitud teadmiste ja oskuste piires, põhjendab oma eelistusi ja arvamusi;
- 6) teadvustab kultuurinähtuste ja erinevate kunstiliikidega seotud võimalusi vaba aja sisukaks veetmiseks nii tarbija kui ka loojana;
- 7) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades turvaliselt ja eetiliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues autorsusega;
- 8) analüüsib kunsti erinevaid avaldumisvorme (sh meedia ja reklaam), seostab kunste ja kunsti teiste eluvaldkondadega ning ühiskonna muutustega, vajaduse korral abiga;
- 9) oskab anda hinnangut enda ja teiste loomingule ja seda põhjendada, vajaduse korral abiga;
- 10) on teadlik loomingulise tegevuse, sh kunsti terapeutilisest toimest.

<i>Õpitulemused</i>	<i>Õppesisu</i>
<p>Teema: Kujutamise- ja vormiõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab märgata inimese karakteristikuid ja võtab seda arvesse inimese kujutamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> inimese kujutamine erinevates ametites, tegevuses ja keskkonnas; detailne joonistamine (esemed, taimed, loomad); kujutav ja abstraktne kunst; pinna struktuurid; skulptuur, ruumiline objekt, installatsioon; opkunst, popkunst, digikunst <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Inimeste kujutamine erinevates ametites, vastavalt ametile riietuse, töövahendite ja töökeskkonna

	<p>kujutamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruumi kujutamine nt töökeskkond, linnaruum, looduskeskkond, kodu, kool. • Ruumi planeeringu uurimine, keskkonnaelementide märkamine: valgus, heli, sisustus, kliima, lõhn. • Erinevate pinnastruktuuride märkamine. • Klassikaline skulptuur, installatsioon, vormimängud. • Op- ja popkunsti teemalised loovtööd. • Digikunst - arvutijoonistused, animatsioon, film.
<p>Teema: Värvusõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab oma loovtööks kokku panna sobiva värviskeemi 	<ul style="list-style-type: none"> • värvide ajalugu: keele, värvi ja kultuuri suhted; • kunstiteose kirjeldamine värvide põhjal; • värvimängud (segamine, küllastus, harmoonia, perspektiiv jne); • värviefektid: värvikülastus ja kontuurid, pimestav valgus; • värvipsühholoogia, värvi funktsionaalsus. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvide segamine kolmest põhivärvist, valgest ja mustast; • Arutelud kunstiteoste üle, rõhuga värvide kasutus; • Kunstiajaloo huvitvate lugude jutustamine värvide saamislugude kohta. • Arutelud ja praktilise tööd värvide mõju kohta inimesele. • Värv kui funktsionaalne infokandja. • Värvimängud op- ja popkunsti töödes.
<p>Teema: Kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab võimete piires kompositsiooni- ja proportsioonireegleid oma loovtöö tegemisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • pildi kuldlõige; • sümmeetria ja asümmeetria; • horisontaaljoon, ühe punkti perspektiiv; • suurussuhted, kohasuhted, arvsuhted; • värviperspektiiv ja õhuperspektiiv. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtsama kujuga esemete või geomeetriliste kujunditega olukordade läbimäng ja erinevate olukordade kujutamine. • Maastike joonistamine ja maalimine.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pildiseeriad, eskiisid. • Soojade ja külmade ning selgete ja häguste värvide kontrastide maalimine.
<p>Teema: Kujundamis- ja kirjaõpetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kujundada digivahendeid kasutades esitluse enda huvist lähtuvast või õpetaja ette antud teemal; • oskab kirja kasutada kujundamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • teksti kujundamine (kalligraafia kaartidel), kirjaoptika; • digitaalsed kujundamisprojektid (kollaažid, esitlused, plakatid jne); • digimeedia: reklaam ja meem; • animatsioon ja filmikunst. <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstide kujundamine: koomiksrite joonistamine või illustratsioon. • Tähtpäevaliste kaartide ja digitaalsete sõnumite loomine. • Meemide loomine ajakirjalõigetega või arvutirakendustega (<u>näiteks</u>). • Gif laiendiga piltide, animatsioonide ja videoklippide loomine.
<p>Teema: Kunstikultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • on külastanud muuseume ja galeriisid ning mõistab nende olulisust kultuuriväärtuste eksponeerimisel, hoidmisel ja säilitamisel; • teab mõnda Eesti kunstnikku ja tunneb ära tema teoseid; • oskab kirjeldada kunstniku tööülesandeid ja sõnastada tema rolli ühiskonnas; • oskab kunstiteost 	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti kunst ja maailma kunst; • kultuuride erinevuste tajumine ja väärtustamine; • kultuuriväärtuste hoidmine; • kunsti seostamine teiste eluvaldkondade ning ühiskonna muutustega; • kunstniku elukutse ja kunstidega seonduvad erialad; • muuseumide ja galeriide funktsioonid (tutvustamine, uurimine, säilitamine, restaureerimine); • autorlus ja kunstiteoste väärtus <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstikogude ja teoste vaatamine ja arutelud. • Muuseumikülastused ja haridusprogrammides osalemine. • Kohtumised tegevkunstnikega, stuudiote külastused; töötoad. • Kunstiteoste jõukohane interpreteerimine.

<p>suunavate küsimuste abil mõtestada ja teadmiste piires ühiskonnas toimuva või toimunuga seostada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja tutvustab kunstnikke ja kunsti valdkonna erinevaid ameteid (näiteks, kuraator, restaureerija, giid jne).
<p>Teema: Tehnikad, vahendid ja materjalid</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab õpitud tehnikaid, töömaterjale ja -vahendeid oma loovtöodes; • oskab nimetada tuntumaid loodus- ja tehismaterjale; • oskab kasutada oskuste piires lihtsamaid digikeskkondi esitluste või oma loovtööde eksponeerimiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide pindlik kasutamine; • materjalide tundmine (nii looduslikud, kui tehismaterjalid,); • maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine; • joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega; • erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon, esitlus, film <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate vahenditega maalimine: <ul style="list-style-type: none"> • guašid; • akrüül; • õlivärvid; • akvarellid; • kriidipastellid(kuivpastell); • õlipastellid. • Erinevate vahenditega joonistamine: <ul style="list-style-type: none"> • grafiitpliatsid; • värvipliatsid; • viltpliatsid; • pastapliatsid; • söe või söepliiatsitega. • 3. Lihtsa animatsiooni loomine. • 4. Filmi tegelastele kostüümide loomine. • 5. Tööd segatehnikates.
<p>Teema: Töökultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • suudab panustada ühistööde tegemisse; • oskab suunavate küsimuste abil hinnata enda 	<ul style="list-style-type: none"> • koostöö tegemine ühise tulemuse nimel, üksteisega arvestamine, kompromisside saavutamine, samas ka erilise esiletoomine; • kunstitegevuste kaudu oma võimete tundmaõppimine ja arendamine.

kunstipädevusi
(suudab oskuste
kohta reflekteerida
enamat kui "ma ei
oska joonistada");

- väärtustab
kunstiloomingut, sh
enda ja kaaslaste töid.

Praktilised tööd:

- Individuaal- ja ühistööd.
- Tööde vormistamine ja näituste väljapanek.
- Näituse külastus;
- Teoste ja tööprotsessi analüüs ;
- Emotsioonide ja tunnete maandamine
kunstitegevuste kaudu.